

Nro. 19.

A FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

*Költ Bétsben Kedden Septembernek 3-ik napján,
1799-ik esztendőben.*

Hadi Történetek.

A' *Novi* alatt Aug. 15-ikénn történt véres ütközetről már két vérsenn közlöttünk *Extrablatt*ót olvasóinkkal, u. m. a' 16 dik és 18-dik darab *Ujjságaink'* elejénn. Az utolsóbból ki maradtanak még a' közelébbi alkalmatossággal némely nevezetes környülállások, mellyre nézve most azokat is öszsze tartózván, a' Fő Hadi Cancelláriától ki-adatott tudósításból, ide nyomtatjuk: —

A' Cs. Királyi seregek' vezetésének megírása után, mint a' 18 dik M. Kurir' 277 dik lapjának alsó soraiban olvastatott, ilyen jegyzések következnek a' Fő Hadi Cancellária' tudósításá-

ban: — „A' Kurirnak (t. i. Kapitány Langnak) a tábortól való el-indulásakor, az Orosz seregnek különböző külömbtsoportjaitól még nem gyűltenek vólt egészen öszsze a' tsata után az ő veztséscikről való tudósítások: hanem, az ő sebesseik között vagon Orosz Császári Generál *Tschuparowis*.

„A' vitéz magok-viseletjekért 's-böls vezérlésekért név-szerént fel-jegyeztettek között vagnak, *Kray*, *Bellegarde*, *Ott* Generálisokonn, 's-feles számu Stáb - és Fő - tisztekenn kívül, *Dobay* és *Kees* Májorok, *Postrehovsky* és *B. Revay*, Obersterek, *Hertelendy* Oberstlieutenánt, Kapitány *Rakovszky*, és sok mások.

„Az ellenségnek hátrálását *Génua* felé, Aug. 16-dikára virradó éjjel a' Gen. *St. Cyr*' Divisiója fedezte, a' mely is e'-végre egyéb bértzekenn kívül, a' *Novitól Gavi* felé menő Ország-útak felett lévő halmokat foglalta volt el.

„Mikór Gen. *Karaczay*, ki is a' vezérlése alatt lévő csoporttal a' tsata után leg utóbbszor küldettetett volt ki az ellenség' üzésére, a' táborhoz vissza érkezett, már 36 ágyuk és 100 munitziós szekerek kerültek volt a' miéink' kezére.

„Így végződék (ezek az *Extrablatt*nak tulajdon-képpen való ki-fejezése) ez a' leg jobbkori reggeli 3 orától fogva leg később estvéig mind két Fél' seregeitől leg ritkább bátorsággal folytatott tsata, a' melynek a' Cs. Királyi és Orosz Császári seregek' fényes ditsöflégére vált ki-menetelésnek nagy betse, maga-magában is kitündöklik, mihelyest az eddig elő-hozatott környülállásokon kívül még az is meg-fontoltatik, hogy: az *Aosta*' környékeinn meg-szállva lévő *F. M. Lientenánt Gr. Hadik* táborának fő hadiszállásáról érkezett tudósítások szerént, az ellenség, a' kinek az ő Helvétziai hadi munkái is öszse-köttve vóltak a' *Novinál* folyt történetekkel, Aug. 14-dikénn, minekutánna a' *Helvétus* passusokonn a' miéinket az ő *Roswaldi* fekvésekből

ki-nyomta volna , az után *Felső Valésiában* is három oldalról egyfzersmind, nálloknál nagyobb erővel, reájok ütött, és a' posztok' oltalmazására ki-óztatva lévő tsoportjainkat , a' melyek minden helyekenn leg vakmerőbben ellent-állot-tanak , a' maga lokasága által vizsgálta nyomta , az után *Strauch Oberstertis, Ponte Tereza* felé, *Princz Rohan Victor Oberstert* pedig , a' *Simplon-hegy-ről Vargó'* felé, magokat vizsgálta vonni, kénlze-ritette.

„Mind ezekhez képpelt táboraink' fő vezére *Feldmarschall Gróf Suwarow* , hogy a' további történetekhez képpelt, annál bizonyosabb és ál-kalmasabb rendeléseket tehessen , 's-azokat te-lyesíttethesse is, jónak találta *Novi* mellől a' ma-ga táborával 19-dikben *St. Felicianóhoz* (v. *Felisanhoz*) menni, és innét 20-dikban útját *Asti* felé tovább folytatni, *B. Kray* Fegyvertármes-tert pedig, a' seregnek egy részével (a' Pó vi-zónn keresztül) *Vigevanó* felé rendelni, hogy a' környülállások szerént, vagy *Vargó'* vagy *Ponte Tereza'* környékeire , vigyen segítséget.“

* * *

Ahoz továbbá, a' mit a' közelébbi Újjságunk-ban a' feljebb említett *Extrablattból*, a' *Károly Fő Hertzeg'* táboránál Aug. 14-dikénn, 16 és 17-di-kénn folyt dolgokról irtunk , tegyük ide még most azt is ugyan azon *Extrablattból*, hogy: az ellenségnek *Gen. Jelachich* és *Gen. Eötwös* ellen a' mi bal szárnyunkonn tett próbái, arra adta-nak ő Fő Hertzegségének alkalmatosságot, hogy 17-dikben a' maga táborával *Dettingennél* az *Aar* vizénn (jobb szárnyunknál) keresztül menni meg-határozza: hanem a' viznek meg-áradása, és a' hid-tínálásnak a' viz' árja által való meg-aka-dályoztatódása, az által-menetelt ezenn a' na-ponn meg-gátolván: így küldött-el azonközben az ő Fő Hertzegsége' parantsolatjára *Gen. Hotze*

9 Batalionokat, bal szárnyunkhoz a' *Linth'* vize felé *Ucznachhoz*.

* * *

Mitsoda következése lett légyen az ólta 'a Gen. *Hotze'* serege meg-mozdulásának, márigy olvassuk rövidenn a' *Bétsi Udv. Ujjságban*: — „A' mint *Károly* ö Királyi Fő Hertzegsége a' fő hadi szállásról Aug. 22-dikénn írja, F. M. Lieutenánt *Hocze*, azon elibe adatott már tudva lévő rendelés szerént, hogy rész szerént az ellenség' előnyomulásának meg-gátolására, rész szerént az ellenségnek meg-támadására, néhány Regementeket inditson útnak, 21-dikben a' maga Avangardájával a' *Linth'* vizénn keresztül ment, és az ellenség magát onnét, a' nélkül hogy tsatázásba elegyedett volna, vissza vonta.“

* * *

Aug. 18 dikánn és 19-dikénn a' *Rénus* jobb partján fekvő Gen. *Kienmayer* is, meg-támadtatott a' Frantzia Gen. *Bastoul'* vezérlése alatt egy igen nagy számú ellenséges sereg által, hanem telyességgel mindenhaszon nélkül. — „*Zell* várossánál (*Strasburgtól* 3 ora távolságra) nevezetesen, a' *Meszáros* Huszár Regementje béli Kapitány *Jobbágy*, 's-véle együtt *Demel* és *Falatkay* Hadnagyok, különböztették meg magokat, a' kik nem tsak hogy ezen posztjokat meg oltalmazták, hanem az ellenséget néhány versben vesztéssel vissza is verték. — „A' mi vesztésünk nem vólt feles: és több hadi fogjok estek az ö kezeikre “ (Ez a' tudósítás is az *Udvari Ujjságban* a' *Bétsi Fő Hadi Cancelláriáról* adatott-ki.)

Nagy Britannia.

Már sokat irtak e' külfő levelek, egy *Philippeaux* nevű Frantzia Emigrans Indzsinér - Obersterriől, a' ki is *Bonaparte* Generalissal, gyermek-

korokban, a' Párisi Királyi Kadétok' Academiájában, együtt tanult, egy szobában lakott, sőt véle egy ágyban hált véle örökké ellenkező gondolkodásu volt, t. i. a' Royálistus' barátja, tölle azonban elmésségére nézve igen betfültetett. Ez a' *Philipeaux* az alatt holt-meg, nevezetes történetekkel teljes élete után, *Aere* várossában *Ásiában*, míg azt Gen. *Bonaparte* kívülről ostromolta. A' *Londoni* Udv. Újjságban így adatnak elő az ő élete-béli viszontagfágok:

„*Philipeaux*, a' ki a' Frantzia országai fogházakból már több izben el-szökött volt, még pedig úgy, hogy egy alkalmatossággal, az ő megszententziáztatása szerént való halála orája előtt tsak kevéssel menekedett-ki a' fogházból, 1796 ban ismét *Párisba* ment oly tzéllal, hogy *Sir Sydney Smithet*, az ő *Wright* nevü Hadnagy jó barátjával együtt, a' *Temple* nevü fogoly-toronyból kiszabadítsa. Ily tzéllal, éppen vélek által ellenben fogadott magának egy szobát, úgy hogy ennek ablakából jelek által a' gondolatait közölhette a' fogjokkal. Végezetre, két barátjainak segedelme által az épület' udvarára is bé-rontott, hanem a' Strázsa észre vette, éslármát tsinált, a' melyre nézve *Philipeaux*, el-futni kéntelenítettett. A' 10-dik Fructidori revoluzió után, melyben t. i. *Carnot*, *Barthelémy*, 's-mások meg-buktanak, *Helvétziában* tartózkodván, itt azt hallotta, hogy *Sidney Smith* meg fogna ölettetni; a' melly hirre nézve ismét vizszá utazott *Párisba*, hogy a' *Smith*' még-szabadítását, két barátjainak segedelmével ismét meg próbálja. Ily tzéllal, két ország utakonn el-dugva lévő lovakat fogadott, és egy utánna-tsinált Directoéiális parantsolatot készített, a' mely a' *Temple*' Inspectorához lévén intéztetve, az volt a' foglalataja, hogy *Sidney Smith*, és a' véle lévő *Wright*, ezen parantsolatot elő-mutató két Nemzeti-Gárdáknak adódjanak által, hogy vigyék őket a' *Conciergerie* nevü fogházba. *Philipeaux*, és a' barátja, Nemzeti-

Gárda ruhát vettenek magokra — a' Directoriális parantsolatot elő'mutatták, — a' két fogjok nékiek, a' ki már áldozatra rendeltetve voltak, minden akadály nélkül ki-adattattak, kiket *Philipeaux* és a' barátja egy Fiaker-kotsiba bé-té-ven, mintha a' *Conciergerie*be vinnék, el-indították. A' kotsiflok az utzánn le tapodtatott egy alszont, hanem az öszsze futott lokaság tsak a' történetre függesztvén szemit a' négy futókat a' kotsiból, minden reájok való figyelmezés nélkül, ki-szállani, és tekervényes utzákra térni engedte. Kétfzer tévedtek el, hanem tsak ugyan lokáig való tévelygés után a' lineához értek, a' hol egy kotsi várta őket, a' melyre fel-ültek, és az első stáziójig mentek rajta. Már itt, tsak 3-man voltak a' futók, *Sidney Smith*, Hadnagy *Wright* és *Philipeaux*; kik is ezen első Stáziónn makrantzos (erköltsős) lovakat kapván, midön látták volna, hogy lok ember gyül bámulni körüllettek öszsze, tsak gyalog indultak onnét tovább a' Stáziójig. Azon-túl egész *Rouenig* nem volt semmi bajok; itt 8 napokig kéntelenítették bujkálni. Ide érkeztvén, mikor a' városba bé akarták volna a' kapu' ajtajánn menni, az éjje-
li vigyázó már itt állott, és kérlette, hogy: kik légyenek? *Sidney Smith* egy város béli alszont vezetvén a' karjánn, erre nézve mint városi ismerős, *Wright* Hadnagygyal együtt, minden akadály nélkül bé-botsáttattak az ajtónn. Hanem mikor *Philipeaux* bé akart volna utánnok menni, a' strázsa-katona, nem tudni mi környülállásra nézve, valami gyanuba esett iránta, és a' passusát kezdette kérni. Erre a' történetre más személyek is gyültek a' kapuhoz: *Sidney Smith* azonban a' katonához hirtelen visszafordulván, így szollott hozzá a' benne esmeretes hideg-vérrel, és jelen-valóságga! : *Vous pouvez le laisser passer, c'est un bon citoyen, j'en repondrai* (az az: Tsak botsássa-bé Kend, ez jó hazafi, én febelni fogok érlette.) Ezen szókra mingyár bé-botsáttatott

Philipeaux. Az után ugy jutottak innét *Angliá*-ba által. *Smith* ugy élt az után ezen meg-szabadítójával, mint atyafiával; örökké együtt voltak. *Philipeaux* Londonban *Perin* név alatt tette magát ismeretessé, a' hol mind magát igen szerették, mind pedig bátorlágát erőssen betsülték. Végezetre, a' *Tigris* nevü hajónn ő is *Konstantzinapoly*ba evezett *Smith*el, a' ki *Oberster*-séget és egy *Regementet* nyert néki a' *Török* *Udvartól*. *Acre* várában sok szolgálatot tett a' *Bonaparte* ostroma ellen: hanem testének gyenge alkotása, mely az ő *Orleans* várában szenvedett fogsága alatt még jobban meg-gyengítettett, egy ilyen várnak ostromoltatását végig ki nem állhatta — hanem, minekutánna egy éjjel a' városra rohant ellenséget három versben visszaverte volna — végezetre, a' sok rothadni kezdett holt testek meg kezdetek a' levegőt vesztegetni — és *Philipeaux* e'-miatt hétről-hétre rosszabbúl kezdette érezni magát — míg végre életének 31-dik elzteddejében ki múlt a' világból. Talám sohol nintsen (azt teszi az *Anglus* tudósító a' maga levelének végére) egy jobb és derekabb tiszt, mint ez vólt.,,

Frantzia Ország.

Az *Ex-Directorok* ellen fel tétetett vádoló acták *Augustus* 3-ikán olvastattak el harmadszor az 500-ak *Tanatsában*. A' *Jacobinusok* azt kívánnják hogy a' *revolutio* törvénye szerént büntetődjenek meg; ellenben sokan találatnak olyanok a' két *Tanatsban*, a' kik méltatlanoknak lenni itilik őket a' kemény büntetésre, 's ekként kívánnják őket mentegezni: „Igaz dolog ugyan az, hogy ők *szamarak*, és *Tyrannusok* vóltak; hogy esztelenségek által több kárt okoztak a' *Respublikának*, mint akármely gonosz hazaáruló is, de még akkór, a' midön hivataljokról önként lemondottak volna, meg igirtetett nékiek,

hogy semmi bántodások nem fogna lenni, Külömben is eléggé meg vagynak az által büntetve, hogy minden jó republikánus őket utállja, 's kerüli társaságokat. Hogyha ezek meg ölettetnek, többen is találhatnának oly gaz emberek, a' kik azon büntetést meg érdemlik, és így soha vége nem leszen az öldöklésnek. Nem szántszándékkal, hanem tudatlanságból ártottak a' Respublikának, el hitetvén azt magokkal, hogy valamint eddig mindenkör, úgy ennekutánna is fog nékiek a' szerentse szolgálni s a. t.

Reveillere-Lepaux Ex Directornak azt igirték a' Jacobinusok, hogy ha ő ezen alkalmatossággal *Barras* Directort el vádolja, és őtet a' Directoriumból ki vetteti, semmi bántodása nem fog lenni az ellene indittatandó processusban. Mely kívánlágokra akként válaszolt, hogy ő nemcsak magát, hanem minden előbbi tiszti társait egyenlőképen fogja védelmezni; hogy ő mindeniket oly ártatlannak esméri, mint szinte magát; hogy ő nékie lehetlen volna *Barrast* vádolni, és kézszebb volna meg halni, mint hamis vád által magát meg undokitani.

Orosz Ország.

Mind a' *Pétersburgi* Udvari Ujjságban, mind pedig az óta minden más Ujjságokban, a' következő háboru-hirdetését olvassuk az *Orosz Császárnak* a' *Spanyol* Király ellen: — „

„Mi, Isten' kegyelméből *Első Pál*, minden Oroszoknak Császárijok és Egyedül-uralkodójok, &c. hirül adjuk minden hiv jobbágyainknak: Mi, és a' mi Frigyesseink, meghatároztuk, hogy a' most *Frantzia* Országban uralkodó törvéntelen Országlás-formát fel-fordítsuk és ezen tzélunknak el-érése végett minden erönket elő vettük ellene. Az Isten meg-áldotta fegyvereinket, és az egész mai napig, szerentsével és győzedelemmel koronázta-meg minden iparkodásainkat.

„Az Europai Hatalmasságoknak azon kitsiny száma között, a' kik külső képpen hajlandóságot mutatnak ugyan, ezen Istenről el-vettetett, moltan haldokló Országló-székhez, hanem valóságga csak az ő boszszu-állásától félnek, *Spanyol* ország mutatta ki, erősebben, mint minyájon a' többek, a' maga Frántzia ország iránt való felelmét, vagy hajlandóságát, ha, nem valóságos segítés által is ugyan, de leg alább készületek által. Halzon-talanul vettünk minden eszközöket elő, hogy a' tilzteffég' és dicsösség' útját ezen Hatalmasságnak meg mutathassuk, és ötet ezen útnak a' vélünk való egyesülés által lejendő megnyitására vehessük: ő meg-átalkodva meg maradott a' magának veszedelmes eszközök és tévelygések mellett, melyhez képpett mi a' mi ezért való boszszankodásunkat véle meg-ismértetni kéntelenítettünk, az által, hogy az ő nállunk lévő *Onix* nevü Ministerjét, a' mi Udvarunktól néki vissza küldöttük. Minthogy pedig most ugy értjük, hogy a' mi *Madrid*ban volt Követünk, Tanátsos *Bützow* is, a' *Spanyol* Király Státusfaiból ki-szabott idő alatt el-távozni kéntelenítettett légyen: mi ezt valójában, mint a' mi Felsőgi méltóságunknak megbánatódását, ugy vesszük, 's-nékie ezennel hadat izenünk; melynek alkalmatosságával parantsoljuk, hogy minden *Spanyol* kereskedő hajók, a' melyek a' mi kikötő-helyeinkben találtatnak, *Sequestrum* alá vétettessenek, 's-confiscáltattassanak, és minden tengerenn 's-szározonn való Vezérjeinkhez olyan rendelések küldettessenek, hogy ők, a' *Spanyol* Királynak minden jobbágyaihoz ellenséges módon viseltessenek. Költ *Péterhof*ban, Jul. 15 dikénn, a' *Christus*' születésének 1799 dik, Országlásunknak pedig 3-ik elztendejében. — „

„*Pál.*”

. *Német Ország.*

A' *Rénus* mentiben ujjanton fontosúlnak a'

környülállások. Oda-alatt *Coblentztől* fogva egész a' *Hollandiai* határokig mindenütt félbe szakasztatott a' vizenn való által hajózás. Tsak a' bal partjáról, a' jobbra szabad az által mentel, de innét is tsak az *Acheni Centralis Administráció'* passussával. — *Hannaubói* 17-dikben írták továbbá, hogy az *Orániai Örökös Princz* a' *Wesfáliai Prussus* vidékre *Lingenbe* érkezett legyen Aug. 3-dikánn, a' mely város 3 ora távolságra vagyon *Münstertől*; és tsak hamar sok *Hollandus* tisztek jelentenek meg nálla, kik között vólt *Oberster Bentink* is: mint a' környülállások mutatják, ezen Princz fegyveres népet gyűjt, hogy az Oroszokkal és Anglusokkal öszsze tsatolódva, minekutánna ezek egyszer a' szározra ki-szállottak, *Hollandiába* bé-nyomuljon.

Karlsruhe' várossában egy nevezetes *Consistoriális* rendelés jött-ki a' *Bádeni* tartományokra nézve, melyben a' többek között ezek a' szavak is élő fordulnak: — „Belső kedvetlenséggel vétetett észre, hogy a' *Bádeni* tartományokban, az ifju *Candidátusok*ban töbnyire, erőssen ki tsirázni kezdett legyen az a' hajlandóság, hogy ők a' *Kereszténységet* meg bontván, azt egy tsupa természeteti *morálba* öltöztessék (egy tsupa erköltsi tudománnyá változtassák.) A' dolgoknak tsak felületjekről való elmétlen oskoskodás foglalta-el ő közöttök sokakban a' meg-gyözödés' helyét. Ö *Markgrófi Hertzegsége* pedig, nem akarja, hogy a' maga tartományaiban lévő *Ékklésiák*, az ujj tudománynak akár mely szeleitől, és akár melyik ujj *Papnak* szabad akaratja szerént, ide-'s-tova ingadoztattassanak.,,

Vagy két nevezetes találmányok is hirdettek-ki ismét a' Német levelekben. — Egy emberek' barátja azt tétetette közönségesé, hogy ő fel találta legyen azt a' módot, a' mely szerént a' le-nyelt gombos-tő, leg könnyebben el-megy az embertől. Azt mondja, hogy a' kit ez a'

fzerentsétlenség ér, vegyen tsak hamar egy to-
jált, és azt igya-meg; egy óra múlva igyék-meg is-
mét egyet. Annál bizonyosabban használ pedig
a' cúra, mennél hamarább élnek véle, a'-míg t. i.
a' tü a' gyomorba meg nem fézkel magát. —
Jenában meg egy *Göttling* nevü Professor azt a'
módot gondolta-ki a' *Mangold*-repák' (a' *Tzé-
klák'* nemeiknek) Chémiai vizsgálás' alá való vé-
telek után, hogy miként lehessen a' *Runkelrube*
nevü neméből ezen repáknak, a' magános házi
gazdaskodásokban is, a' meg-törésre szükséges
machina nélkül, jól cristallizált liszt-nádmézet tsi-
nálni. Igéri a' nevezett Professor, hogy egy Ara-
nyért, ha kinek tetszik, meg-küldi ezt a' módot,
's-mellette még egy is mustráját is küldi annak a'
nádméz-lisztnek, a' melyet ezen ujj és könnyü mód
szerént lehet készíteni.

Elegyes Levelek.

Párisból:

„A' *Mediterraneum* tengerről, az egyesült
Spanyol és *Frantzia* hajós seregnek üzésére ki-
vezett *Anglus* hajós sereget, az elsőnek *Brest*-
be való evezése után két nappal, *Quessant'* táj-
ján szemlélték a' *Frantzia* partokról. — A' *Bres-
ti* kikötő-helyben, szolgálatra kész állapotban
lévő egyesült hajós sereg most, 45 *Linea* hajok-
ból, 17 *Fregátokból*, és 12 *Corvettékből* áll —
betegje nints sok. *Brestben* most építenek még
egy 140 ágyus *Linea* hajót, melynek *Vengeur* a'
neve.

„Az *Aix'* öblében már jó ideje álló *Spanyol*
hajós-tsoport, nem tsatolta magát az egyesült
nagy hajós-sereghez, midön ez ott el-evezett. *An-
glus* Admirál *Pole*, a' ki ezt a' *Spanyol* hajós-
tsoportot *Aix* mellett, eddig, bé zárva tartotta,
Angliába vissza érkezett.

• *Gen. Moreau*, a' ki előbb a' *Rénusi* tábor'

vezérévé, az után pedig *Massena* helyébe *Helvétziába* rendeltetett vólt, a' Directoriumnak egy új Decretoma által ismét a' *Rénushoz* rendeltetett: *Massena* pedig a' Helvetziában lévő, ugy nevezett *Dunai* tábornál ismét meg-hagyatott.

„*Spanyol* Admirál *Massaredó* és *Frantzia* Admirál *Bruix*, *Párisba* vártnak, hogy az egyesült hajós-seregnek, a' mely még mind *Brestnél* van, további foglalatosságairól, tanácsot tartsanak. — Gen. *Brune*, *Holláudiából* *Párisba* vissz-
sa érkezett, azért, azt mondják, hogy *Bernadotte* helyett ő fogna Hadi Minister lenni.

Londonból, Aug. 13-ikán.

„Az Országoló Szék itten, minekutánna a' *Telegraphus* nevű Fregát ma reggel, új hír-adásokkal meg-érkezett volna, a' következőket hirdette ki *officialiter*:

„*Lord Keith*, (a' *Mediterraneum* tengerről az *Oceánusra* ki evezett *Anglus* hajós-sereg' vezére) Jul. 31-dikén, 31 *Linea* hajókkal a' *Sz. Vincent* fokánál evezett-el és oly gondolattal volt, hogy az egyesült ellenséges hajós-sereg, csak két napokkal volna előtte.

„A' titkos expeditziónak első Divíziója, Aug. 13-dikán 1 orakór, az *Anglus* part mellől el-evezett.

Londonból Aug. 16-dikán: — „

„A' titkos Expeditziónak első Divíziója, 13-dikban dél utáni 3 orakór már annyira el-távo-zott volt a' partoktól, hogy többé nem láttatott. Este ellenben már a' *Calaisi* *Frantzia* partok-ról szemléltetett, a' hól mint már *Dowerhez* a' dologról hír érkezett, nagy ijedséget és zürzavart okozott; a' városból sok lakosok el-futot-tak, és *Páris* felé is *Kurir* szaladott-el. Azt gondolták, hogy ott akarnának ki szállani a' fegy-veres csoportok: hanem, 14-dikben már meszíze

Észak felé evezett volt el onnét a' hajós sereg, és a' *Hollandiai* tengerekre közelített. Az ólta, egy kemény Napnyugoti szél támodván, félelmet gerjesztett ezen hajós seregünk iránt is, de legkisebb hire sints, hogy valami szerentsétlenséget okozott volna néki. Ez az első Divisió, a' mely 130 tránspört és hadi hajókból áll, egy ágyu-szóra indulván el az Anglus part mellől, szép nézésre szolgáltatott, az oda ki-gyülekezett néző, és az indulóknak szerentsét kiáltozó fokaságnak, alkalmatofságot. A' ki-szálló sereget Gen. *Abercrombie*, a' hadi hajókat pedig Adm. *Mitchel* vezéreli ezen első Divisiónál. Hol szállanak-ki, nem tudják: némelyek egyenesen *Hollandiába* gondólják, hogy eveznek; mások ellenben, hogy *Hollandián* feljül szállanak-ki, és úgy nyomulnak azután bé *Hollandiának* földjeire.

„A' második Divisió, mely a' *Yorki* Hertzegnek személyes vezérlése alatt, valami 8 nap mulva, akkór fog el-evezni, mikór az elsőnek ki-szállásáról a' bizonyos hir-adás meg-érkezik, már nagy szorgalmatossággal gyülekezik a' *Margatei* partok felé. Ezt, *Brabántzia* ellen gondólják határoztatva lenni.

A' *Proclamazió*, a' mely a' ki-szállás után a' Hollándusokhoz intéztetik, már ki-jött *Frantzia* és Hollándus nyelvonn. Ki nyilatkoztatja benne Gen. *Abercrombie*, hogy ő és az ő vezérlése alatt lévő tábor, *Hollandiának* mint barátja, és nem mint ellensége mennek oda, hogy t. i. az ő régi törvényeiket, jussaikat, rend-tartásaikat vissza-állítsák, őket a' *Frantziáktól* való el-nyomattatás alóll fel-szabadítsák, elenyészett kereskedéseiket helyre állítsák, fel-fordított Orzáglások' formáját, és a' *Frantziák' atheismussa* által meg-bántatott vallásokat, lábra állítsák, 's végezetre a' *Nagy Britania* és *Hollandia* között való régi szerentsés szö.

vetséget, a' mely mind kettőjöknek igen hasznos, újra meg-kölsék. Ily tzéllal, az a' kívánsága ö Nagy Britanniai Felségének, és más Hatalmas-ságoknak, hogy tökéletes el-felejtkezés és *amnestia* áljon-fel minden meg-törtéenteke nézve, minden bolzszuállásnak ki-szorításával: ellenben mind azokkal, a' kik a' Gen. *Abercrombie*' sere-gének magokat ellene szegeznek, mint a' jó rend' ellenfégeivel, ellenséges módra fognak banni.

Magyar Ország.

Komáromból, 18-ik Aug. 1799.

„Én egy Utazó, éreztem egy belső meg-induláshoz rekesztett Gyönyörüséget, a' most folyó holnapnak 18-dik napján, Tettes. Komárom Vármegyében, Szabad Királyi Komárom Városában, 's az én belső meg-indulásaim mintegy parantsoltak véllem; minthogy személyes szerentsém mostanában a' Kurirhoz nem lehet, hogy ötöt leg-alább azon Gyönyörüségből irásommal részeltellem. — El-jöttem Komáromba, 's el-mentem egy Templomba, az hol el végezvén Istenem eránt való Köteleffégemet, értem egy kedves Barátomtól, hogy a' *Helvetica Confessio*n lévők, a' Császári és Királyi fegyvereknek hatalmas és szerentsés Gyözödelmekért való *Te Deum lau-damust*, ma fognak tartani: 's e' szerint el-mentem a' Reformatusok' Templomába, de későn; mert azon Ekklesiának egygyik Predikátora, (a' mint értésemre esett) T. T. *Farkas János* nevezetű T. Ur, épen akkor vette-fel, a' maga Tanításának fundamentomául, Szent Dávid XXI-dik Soltárját, és aztat, egészzen tölle el-olvasztatni hallottam, és így az első Könyörgést nem hallhattam. — Ezután az említett Predikátor Ur, a' néki adatott szóilásbéli kedvellég szerint, az uralkodó Koronás Fejedelemeiről kezdett beszélni, olyan módon: hogy aztat, édes könnyhullatások

nélkül, éppen halgatni nem lehetett. — Mondá a' többek között ezt: A' Királyok' fejére az Isten téfzi a' Koronát; aztat tehát, tsak Isten veheti le az ő Fejekről: 's így ha ember erőszakot téfzen, vétkezik az Ég-, és az emberi törvény-ellen. — El-végezvén ezen minden ditséretet maga után húzó bölts Beszélgetését, meg-állapodott a' Papi Székben, 's akkor, (a' mint értettem) Tiszt. Katona Mihály Professor Urnak Tanítványai, az említett Urnak minden ditséretet érdemlő rendelkezéséből, Szent Dávid CL-dik Zsoltárjának első Versét a' Chorusbol olly szépen énekelték-el, hogy erre kellett fakadnom: *Köszikla vólna szívem bár, még is repedezne talán már!* 's ezen, minden-meg-elevenítő gyönyörűséghez köttetett éneklés után, ismét el kezdette a' maga bölts beszélgetéseit a' fent nevezett Predikátor Ur folytatni, a' hol is emlegette a' Felséges Királyi vitézi győzödelmeket, 's itt erről való, sziveket minden édes gyönyörűséggel bé-töltő szavait el-végezvén, ismét Tiszt. Katona Mihály Urnak Tanítványai, el-énekelték Szent Dávid 144 dik Zsoltárának első versét, olly szivre ható hangokkal, hogy senkinek is sirás nélkül halgatni nem lehetett. — Ezután ismét folytatta minden böltsességhez 's erköltsi Tudományhoz köttetett Tanítását, az oda fent említett Tiszteletes Ur; 's annak vége lévén, könyörgött a' kedves Magyar Hazáért, a' mi kedves felségessen Uralkodó Királyunkért, és az egész Magyar Hazában lévő nagy és kitsiny Rendekért, 's ennek vége lévén, el-énekeltettek az egész gyülekezet által, Szent Dávid 47 dik Zsoltárának 1-ső, 3-ik és 4-ik Versei. — Ezek után, a' minden Tiszteletre méltó Predikátor Ur, egy minden Izléshez, 's igaz Hazai szeretethez illendő beszélgetést tartott, a' mellynek fő czélja abban gyökereztetett, hogy minden fegyvert fogható ifjú, egy illy kegyelmes fejedelem alatt, mint a' miénk, a' ditsősséges Ka.

tonai hivatalra magát meg-határozni ne késedelmeskedjen.

Voltam olyan Szerentsés, hogy Felsőleges Királyom, és kedvös Hazám eránt, sok édesléghöz rekerztett meleg buzgóságokat tapasztaltam; de még ezen moztani érzékenységemnek részese, soha is nem lehettem: Azért ezres Szerentsémnek tartanám, ha azon munkát, a' mellyet ma halottam, nyomtatásban olvashatnám.

Pestről 26-dik Aug. — „A' *Pétzeli* Parochiánn ismét olyan Predikátorné van, a' ki Német születés, de Magyarul is jól beszéll; és a' nevelésre mindazoktól alkalmatosnak itiltetik, a' kiktől esmértetik: Ahozképest ismét folyamatra megyen azon Parochiánn a' Kis Alszyonyoknak a' jó Magyar gustus szerént való nevelések, de egyfzerre hatnál többet nem szándékoznak fel vállalni.

„*Pest* Vármegyének felső részében, mind a' Búza, mind a' Széna termés csak közép szerű, sőt néhol annál is alább való, Bor pedig mindenütt igen keves lesz.

* * *

A' Magy. Kurirnak azon Erd. Olvasói, a' kik annak, e' folyó fél esztendőre való taksáját még eddig fel nem küldötték, kérettetnek általunk alázatossan, ne halaszszák továbbra tett igireteknek betyefitését. — Azok is, a' kik csak Sz. Mihály napig való taksáját fizették-le, hogyha tovább is kívánnyák újság leveleinket olvasni, küldjék fel új esztendeig való bérét a' 2 forintot és 30 krajczárt.